

**Návrh účasti delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov, ktoré sa uskutoční v dňoch
09. – 14. februára 2026 v Ženeve, Švajčiarska konfederácia**

Informácia zo 4. zasadnutia Medzivládnej pracovnej skupiny

Počas zasadnutia IGWG4 (01. – 05. december 2025) pokračovali členské štáty WHO v rokovaní o návrhu Prílohy Pandemickej dohody k Prístupu a zdieľaniu patogénov (ďalej len „PABS“) zo 7. novembra 2025, pričom cieľom bolo priblížiť sa k textu s predbežnou zhodou, nie predkladať nové, často protichodné návrhy. Diskusie sa počas prvých štyroch dní postupne zamerali na rozsah a ciele Prílohy PABS, implementáciu, riadenie a revíziu Systému PABS, úlohu Sekretariátu WHO, možnostiam zriadenia expertnej poradnej skupiny, prístup k materiálom a sekvenčným informáciám, zdieľanie benefitov, sieť laboratórií a databáz, ako aj kategorizáciu účastníkov. Predbežná zhoda sa dosiahla len v obmedzenom rozsahu, najmä pri niektorých preambulárnych častiach textu, administratívnej a koordinačnej úlohe Sekretariátu WHO vo vzťahu k Systému PABS pod dohľadom Konferencie zmluvných strán, revízii Systému PABS, či potrebe zriadenia expertnej poradnej skupiny pre Systém PABS. V kľúčových otázkach implementácie, zdieľania benefitov, vstupu do systému, či kategorizácie účastníkov zatiaľ predbežná zhoda dosiahnutá nebola. V posledný deň zasadnutia sa podarilo integrovať alternatívny text k rozsahu a cieľom PABS a členské štáty sa zhodli na potrebe pokračovať vo formálnych aj neformálnych diskusiách; zasadnutie IGWG4 bolo prerušené a pokračovalo v dňoch 20. – 22. januára 2026 (IGWG4RS).

Slovenská republika si na zasadnutí IGWG4 uplatnila vládnu a parlamentnú výhradu preskúmania z dôvodu nedostatočného časového rámca na vnútroštátne posúdenie predloženého nultého návrhu Prílohy k PABS.

Ďalšie kroky smerom k príprave IGWG5

Piate kolo formálnych zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov (ďalej len „IGWG5“) je na programe v dňoch 09. – 14. februára 2026, ktorého predmetom bude rokovanie k návrhu textového znenia Prílohy PABS.

Smernica pre delegáciu SR na 5. zasadnutie IGWG vychádza z pripomienok Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vo vzťahu k návrhu Prílohy PABS z 05. decembra 2025, ktorý sa však vzhľadom na frekvenciu a dynamickosť rokovaní menil aj počas januára 2026, avšak stanovisko Ministerstva spravodlivosti SR, vo vzťahu k predkladanému textu, je stále aktuálne a tvorí prílohu tohto materiálu.

Smernica

postupu delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov, ktoré sa uskutoční v dňoch 09. - 14. februára 2026 v Ženeve, Švajčiarska konfederácia

S ohľadom na právnu istotu a garanciu štátnej suverenity bude delegácia Slovenskej republiky na 5. zasadnutí IGWG požadovať podstatnú revíziu návrhu Prílohy PABS, keďže jej súčasné znenie vykazuje závažné právne, inštitucionálne a bezpečnostné nedostatky.

Delegácia Slovenskej republiky bude požadovať, aby návrh Prílohy PABS obsahoval jasné, presné a právne záväzné vymedzenie právomocí WHO, najmä vo vzťahu k úlohe Sekretariátu a generálneho riaditeľa, a aby sa zabránilo koncentrácii výkonných, normotvorných a kontrolných funkcií bez primeraných brzd, protiváh a dohľadu zo strany zmluvných strán. Zároveň bude delegácia Slovenskej republiky presadzovať jednoznačné oddelenie činností WHO vykonávaných v rámci systému PABS od jej všeobecných ústavných funkcií, aby sa predišlo faktickému uplatňovaniu režimu PABS voči štátom, ktoré nie sú zmluvnými stranami Pandemickej dohody, a aby nedochádzalo k paralelnému vytváraniu laboratórnych a informačných štruktúr bez jasného mandátu a koordinácie s existujúcimi mechanizmami WHO.

Delegácia Slovenskej republiky bude dôrazne presadzovať, aby Príloha PABS obsahovala výslovné, právne záväzné a vymáhateľné ochranné mechanizmy biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany, ktoré budú reagovať na systémové riziká výskumu dvojitého použitia a výskumu typu „gain-of-function“, a to prostredníctvom jasného vymedzenia alebo vylúčenia činností zameraných na umelé zvyšovanie prenosnosti, virulencie, patogenity alebo adaptability patogénov s pandemickým potenciálom, zavedenia mechanizmu pozastavenia alebo moratória na vysokorizikový výskum, pokiaľ nebude podmienený povinným nezávislým medzinárodným hodnotením pomeru rizík a prínosov, ďalej prostredníctvom prísnej regulácie prístupu, manipulácie, uchovávanía a cezhraničného zdieľania biologických materiálov, úplných genomických sekvencií a informácií umožňujúcich reverznú genetiku, ako aj zavedenia účinných kontrolných a sankčných mechanizmov zabezpečujúcich dodržiavanie týchto povinností v súlade s cieľom a účelom Dohovoru o biologických zbraniach, zásadou predbežnej opatrnosti, povinnosťou náležitej starostlivosti a povinnosťou predchádzať cezhraničným škodám podľa všeobecného medzinárodného práva, pričom tieto ochranné mechanizmy musia byť zakotvené priamo v texte Prílohy PABS a nesmú byť ponechané výlučne na budúce odporúčania alebo diskrečnú právomoc.

Delegácia Slovenskej republiky bude trvať na zavedení komplexného, transparentného a priebežného dohľadu nad fungovaním systému PABS, vrátane jasne vymedzenej úlohy Konferencie zmluvných strán, a na zriadení nezávislého mechanizmu riešenia sporov, ktorý nebude sústredený výlučne v rámci WHO a jej interných štruktúr. Zároveň bude delegácia Slovenskej republiky požadovať, aby návrh Prílohy PABS obsahoval výslovný a záväzný režim právnej zodpovednosti a náhrady škody za ujmu spôsobenú v súvislosti so zberom, prenosom, používaním alebo komerčným využívaním patogénov a súvisiacich údajov, vrátane jasného vymedzenia zodpovednosti WHO, zapojených laboratórií a súkromných priemyselných

subjektov, a aby sa imunity neuplatňovali v rozsahu nezlučiteľnom s povahou vysoko rizikových operačných a kvázi-komerčných činností.

Delegácia Slovenskej republiky zdôrazní, že bez uvedených zásadných korekcií nemožno Prílohu PABS prijať spôsobom, ktorý by bol v súlade so zásadou právneho štátu, medzinárodnou zodpovednosťou, ústavnými požiadavkami členských štátov.

Zloženie delegácie Slovenskej republiky na zasadnutí Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov

Nakoľko sa 5. zasadnutie Medzivládnej pracovnej skupiny k Prístupu a zdieľaniu patogénov bude konať v Ženeve, Švajčiarskej konfederácii, v dňoch 09. – 14. februára 2026, delegácia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky sa bude uvedeného zasadnutia zúčastňovať v prezenčnej aj virtuálnej forme, v nasledovnom zložení:

Účasť osobne:

Vedúci delegácie:

Fedor ROSOCHA

veľvyslanec a stály predstaviteľ, Stála misia Slovenskej republiky pri OSN a iných medzinárodných organizáciách v Ženeve

Zástupcovia vedúceho delegácie:

Ján PAUHOF

zdravotnícky atašé, Stála misia Slovenskej republiky pri OSN a iných medzinárodných organizáciách v Ženeve

Monika POPA

národná koordinátorka pre spoluprácu s WHO, Odbor medzinárodných vzťahov a záležitostí EÚ, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Účasť formou virtuálneho pripojenia:

Adriána LIPTÁKOVÁ

generálna riaditeľka Sekcie zdravia, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Tomáš HROMÁDKA

podpredseda Slovenskej akadémie vied pre vedu, výskum a inovácie

Marica PIROŠÍKOVÁ

poradkyňa ministra, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Martin SOJKA

vedúci Sekcie radiačnej ochrany a laboratórnych činností, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Edita STAROŇOVÁ

vedúca Odboru mikrobiológie, biológie a molekulárnej biológie, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Lucia MAĎAROVÁ

expertka Odboru lekárskej mikrobiológie, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Lucia PAULÍK DUBNÁ

vedúca Odboru medzinárodných vzťahov, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Jennifer BERGER SANDTNER

vedúca Oddelenia medzinárodných vzťahov, Odbor medzinárodných vzťahov a záležitostí EÚ, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Kristína MOUELHI

hlavný štátny radca Odboru živočíšnej výroby, Sekcia poľnohospodárstva, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Eva VIESTOVÁ

hlavný štátny radca Odboru ochrany biodiverzity a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, Ministerstvo životného prostredia SR